

116

8.hét

Hétfő 1145-1162

ÉNEK ÉS ZENE

1156 "Az egyetemes Egyház zenei hagyománya fölbecsülhetelen értékű kincs. Minden más művészi kifejezőmód fölé emelkedik, leginkább azért, mert a szent szövegeket kísérő dallam az ünnepélyes liturgiának szükséges és integrális része." A költészet és a sugalmazott zsoltárok gyakran hangszerekkel kísért éneklése már az Ószövetség liturgikus ünnepeihez szorosan kapcsolódott. Az Egyház folytatja és kibontakoztatja e hagyományt: "Egymás közt énekeljetez zsoltárt, himnuszt és szent énekeket, énekeljetez és ujjongjatez szívből az Úrnak" (Ef 5,19). "Aki énekel, kétszeresen imádkozik."

1157 Az ének és a zene annál jobban teljesítik jel-funkciójukat, "minél szorosabban kapcsolódnak a liturgikus cselekményekhez", három fő kritériumot tartva szem előtt: az imádság kifejező szépségét, a közösség egyöntetű részvételét a megfelelő időben és az ünnepélyességet. Így szolgálja az ének és a zene a liturgikus szavak és cselekmények célját: Isten dicsőségét és a hívek megszentelését.

"Hogy sírtam himnusaid és énekeid hallatán! Mélyen megindultam az édes hangoktól templomodban. Ezek a hangok behatoltak a fülembe és belecsöpögtették az igazságot a szívembe; jámbor érzelmek ébredtek bennem, folytak a könnyeim és jól éreztem magam."

1158 A jelek (ének, zene, szavak, cselekmények) harmóniája annál kifejezőbb és termékenyebb, minél inkább Isten ünneplő népének saját kulturális gazdagságából fakad. Ezért "a vallásos népéneket is gonddal ápolják, hogy fölhangozhassék a hívek éneke a különböző ájtatosságokon és a liturgikus cselekményekben" az Egyház előírásai szerint. De "a szent énekekre szánt szövegek feleljenek meg a katolikus tanításnak, sőt leginkább a Szentírásból és a liturgikus forrásokból merítsék azokat".

A SZENT KÉPEK

1159 A szent kép, a liturgikus ikon elsősorban Krisztust jeleníti meg. A szent kép nem képes megjeleníteni a láthatatlan és fölfoghatatlan Istent. Isten Fiának megtestesülése képek új "rendjét" nyitotta meg:

"Egykor, mivel sem teste, sem alakja nincsen, Istent egyáltalán nem lehetett ábrázolni. Most azonban, miután testben láthatóvá vált és az emberekkel együtt élt, arról, amit Istenből láttam, készíthetek képet. (...) Mi pedig fedetlen arccal szemléljük az Úr dicsőségét."

1160 A keresztény ikonográfia képbe írja át azt az evangéliumi üzenetet, amit a Szentírás szóval közvetít. A kép és a szó kölcsönösen megvilágítják egymást:

"Összefoglalva: mi őrzünk minden egyházi hagyományt, akár írásban, akár szóban hagyták ránk, anélkül hogy újításokkal helyettesítenénk azokat. E hagyományok egyike az ikonfestészet. Ez, mivel összhangban van az evangélium üzenetével, alkalmas arra, hogy megerősítse hitünket Isten Igéjének valóságos és nem elképzelt megtestesülésében, és nagy gyarapodást hozzon számunkra. Azok a dolgok ugyanis, amelyek kölcsönösen megvilágítják egymást, nyilvánvalóan azonos jelentést hordoznak."

1161 A liturgikus ünneplés minden jele Krisztusra irányul, így az Istenanya és a szentek képei is: Krisztusról tanúskodó jelek, aki megdicsőül bennük. Őbennük látjuk "a tanúk felhőjét" (Zsid 12,1), akik továbbra is törődnek a világ üdvösségével, s akikkel - mindenekelőtt a szentségek ünneplésében - mi egyek vagyunk. Képeik megmutatják hitünknek az "Isten képmására teremtett" és az Ő "hasonlatosságára" átalakult embert, és az angyalokat is, akik Krisztusban szintén újra egybe vannak foglalva:

"Szent Atyáink Istentől sugalmazott Tanítóhivatalát és a katolikus Egyház hagyományát követve (mert tudjuk, hogy ez a hagyomány a Szentléleké, aki az Egyházban lakik), teljes bizonyossággal és gondossággal elhatározzuk, hogy mind a drága és elevenítő keresztet, mind a tiszteletreméltó és szent - akár festett, akár mozaikból vagy bármely más megfelelő anyagból készült - képeket Isten szent egyházaiban alkalmazni kell szent edényeken és ruhákon, falakon és táblákon, magánházakban és utak mentén: mind Istenünknek és Üdvözítőnk, Jézus Krisztusnak, mind Asszonyunknak, az egészen tiszta és szent Istenszülőnek, a tisztelendő angyaloknak és az összes szenteknek és igazaknak képeit."

1162 "A képek szépsége és színe serkenti imádságomat. E képek, mint a mező képe, Isten dicsőítésére serkenti a szívemet." A szent képek szemlélése, az Isten igéjén való elgondolkodással és az egyházi himnuszok éneklésével együtt beleszövődik a liturgikus jelek harmóniájába azért, hogy az ünnepeket misztérium bevésődjék a szív emlékezetébe, majd a hívők új életében mutatkozzék meg.